

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 229/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **COOP PRODUKT SLOVENSKO, záujmové združenie výrobných a iných družstiev**, Mliekarenská 10, Bratislava, IČO 00 168 637, zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti uzneseniam Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-13C/88/2017-1556 z 25. septembra 2024 a č. k. B2-13C/88/2017-1589 z 22. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami mestského súdu č. k. B2-13C/88/2017-1556 z 25. septembra 2024 a č. k. B2-13C/88/2017-1589 z 22. novembra 2024. Žiada, aby ústavný súd obe napadnuté uznesenia zrušil, vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na bývalom Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sa proti sťažovateľovi viedol spor o splnenie povinnosti na výplatu členského podielu žalobcu po zániknutí jeho členstva v žalovanom. Žalobca svoj nárok na doplatenie členského podielu vyčíslil predbežne na sumu 103 340 eur, neskôr, na podklade jeho návrhu na zmenu žaloby sa viedol spor o zaplatenie 196 853,26 eur. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13C/88/2017 z 1. júla 2020 v spojení s opravným uznesením z 2. júla 2020 (okrem iného) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 158 935,01 eur spolu s úrokom z omeškania, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol o trovách konania. Krajský súd v Bratislave rozsudok vo vyhovujúcej časti potvrdil a vo zvyšnej časti rozhodnutie okresného súdu

zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Mestský súd nadväzne rozsudkom č. k. B2-13C/88/2017-1535 z 27. mája 2024 zaviazal sťažovateľa i k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 37 918,24 eur s úrokom z omeškania a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Následne mestský súd rozhodoval o výške trov konania a napadnutým uznesením z 25 septembra 2024 zaviazal sťažovateľa povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6 200 eur za zaplatený súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia vo výške 18 579,95 eur. Pri určení tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z tarifnej hodnoty vo výške 196 853,26 eur, a následne, po právoplatnom skončení konania v časti istiny 158 935,01 eur, vychádzal z tarifnej hodnoty vo výške 37 918,24 eur. Proti uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal priznanie náhrady trov konania za niektoré z úkonov právnej služby, ako aj nesprávnu aplikáciu § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v dôsledku nesprávne určenej tarifnej hodnoty sporu. Mestský súd sa napadnutom uznesení z 22. novembra 2024 stotožnil s mechanizmom výpočtu tarifnej odmeny. Sťažnosti sťažovateľa však čiastočne vyhovel, keď korigoval výšku trov konania za niektoré z úkonov právnej služby uskutočnené v štádiu odvolacieho konania a zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka tak, že zaviazal sťažovateľa povinnosťou zaplatiť žalobcovi náhradu súdneho poplatku vo výške 6 200 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 18 006,25 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietal, že mestský súd postupoval arbitrárne pri stanovení hodnoty sporu, ktorú údajne určil podľa peňažného plnenia určeného pri konci konania. Poukázal na § 10 ods. 2 vyhlášky, podľa ktorého sa výška tarifnej hodnoty určuje podľa peňažného plnenia určeného pri začatí poskytovania právnej služby, a nie pri konci konania. Žaloba bola podaná 29. decembra 2017, pričom výška istiny v danom čase predstavovala sumu 103 340 eur. Táto suma preto mala byť východisková pri stanovovaní tarifnej hodnoty za jeden úkon právnej služby, a to bez ohľadu na to, že v priebehu sporu žalobca navrhol pripustiť zmenu petitu žaloby a žiadal sumu 196 853,26 eur. Napadnuté uznesenia preto považuje za arbitrárne, z právneho hľadiska neudržateľné a porušujúce čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. S odkazom na uznesenia mestského súdu v skutkovo a právne obdobnej veci (sp. zn. 58C/86/2017, pozn.), v ktorej bol účastníkom konania a kde mestský súd postupoval pri skutkovo a právne identickom prípade protichodne a odlišne, bol toho názoru, že došlo k vydaniu prekvapivého rozhodnutia nesúladného z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Sťažovateľ napokon namietal aj kvalitu odôvodnenia napadnutých rozhodnutí. Mestský súd sa podľa neho nevysporiadal s jeho argumentmi a nevysvetlil logiku svojich rozhodnutí, prečo by sa malo vychádzať z hodnoty sporu určenej na konci zastupovania. Ak raz žalobca zažaloval sumu 103 340 eur a až neskôr ju rozšíril, je nevyhnutné vychádzať z tejto hodnoty sporu, a nie zo sumy, ktorá bola známa na konci konania. Aj uvedené pochybenie má mať podľa sťažovateľa za následok porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom 25. septembra 2024:

7. V súvislosti s napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka z 25. septembra 2024 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Jeho zmysel a účel je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

8. Napadnuté uznesenie z 25. septembra 2024 bolo predmetom súdneho prieskumu zo strany mestského súdu v konaní iniciovanom sťažnosťou sťažovateľa (pričom námietky uplatnené v ústavnej sťažnosti a sťažnosti adresovanej mestskému súdu sú obsahovo totožné). Ústavný súd nemá právomoc na opakované preskúmanie daného rozhodnutia, preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením vydaným sudcom 22. novembra 2024:

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením mestského súdu o trovách konania. Mestský súd mal nesprávnou interpretáciou § 10 ods. 2 vyhlášky pri výpočte trov konania rozhodnúť svojvoľne a arbitrárne, keď stanovil tarifnú hodnotu peňažného plnenia na základe hodnoty sporu na jeho konci. K porušeniu označených práv malo dôjsť aj nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia z 22. novembra 2024 v dôsledku nevysporiadania sa s argumentmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

10. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania. V nadväznosti na to ústavný súd považuje za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína nielen svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ale aj to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade

extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

11. Ak ústavný súd v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, bolo to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018)] a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010, IV. ÚS 513/2018).

12. Ústavný súd s ohľadom na námietky sťažovateľa musí zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie mestského súdu spĺňa požiadavku ústavnosti (či jeho odôvodnenie má kvalitu naplňujúcu obsah čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený názor, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platnými a účinnými hmotnoprávnymi a procesnými normami, nemôžu spôsobiť porušovanie základných ľudských práv.

13. Ústavný súd preskúmal obsah napadnutého uznesenia, ako aj jemu predchádzajúce uznesenie vyššieho súdneho úradníka, keďže tieto rozhodnutia vzhľadom na svoju prepojenosť nemožno hodnotiť izolovane, a oboznámil sa aj s obsahom spisu mestského súdu. Po posúdení napadnutého uznesenia z pohľadu sťažnostných námietok dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti.

14. Advokátska tarifa používa ako základ pre výpočet tarifnej odmeny advokáta právny termín „tarifná hodnota“, za ktorú sa podľa § 10 ods. 2 vyhlášky považuje výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Nosná námietka sťažovateľa teda spočívala v tom, že žalobca v podanej žalobe pôvodne požadoval zaplatenie peňažnej sumy 103 340 eur, čo malo byť rozhodujúce pre určenie tarifnej hodnoty. Je pravdou, že mestský súd sa pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa s touto jeho námietkou priamo nevysporiadal, no z jeho dôvodov možno vyvodiť, že sa s touto argumentáciou nestotožnil. Ako vyplýva zo spisového materiálu, predmetom konania bolo vyplatenie hodnoty majetkového podielu vystupujúceho člena z družstva vo výške 2,778 % (výška je určená stanovami družstva, pozn.). Pri podaní žaloby nebolo možné stanoviť presnú sumu tohto podielu, keďže vyčíslenie veľkosti podielu bolo možné až na základe vykonaného dokazovania, a aj preto v priebehu sporu prišlo k úprave petitu žaloby (podaním doručeným súdu 11. júna 2019).

15. Z napadnutých uznesení je možné vyvodiť, že mestský súd považoval v okolnostiach prípadu za základ tarifnej odmeny percentuálny podiel na hodnote majetku družstva. Z obsahu žaloby (bod VIII) vyplýva, že výšku požadovanej sumy 103 340 eur určenú v petite žalobca považoval za predbežnú. Z pohľadu poskytovania právnej služby tak už na začiatku jej poskytovania mohlo byť zrejmé, že sa žalovaný bude brániť proti vyplateniu majetkového podielu vystupujúcemu členovi družstva v percentuálnej výške určenej stanovami družstva, a to na celom majetku družstva. Tvrdeniu o predbežnom určení výšky plnenia korešponduje ďalší priebeh sporu vyplývajúci z obsahu súdneho spisu. Zisťovanie presnej výšky majetku žalovaného a z neho vyplývajúcej presnej výšky majetkového podielu vykonaným dokazovaním (vykonanie znaleckého dokazovania, vyžiadanie účtovných závierok za rozhodné obdobia) bolo podkladom na zmenu žalobného petitu na základe podania doručeného súdu 11. júna 2019, a to bez zmeny skutkového podkladu žaloby. V civilnom sporovom konaní totiž žalobný návrh tvorí nielen jeho hmotné vyjadrenie (petit), ale aj

jej základ, ktorý tvoria právne významné skutočnosti, na ktorých sa zakladá žalobný návrh a ktoré umožňujú súdu, aby jeho nárok právne kvalifikoval [podobný záver zaujal (hoci v odlišných skutkových súvislostiach) najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/268/2019 z 25. novembra 2020 (R 14/2021): „Obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami – opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.“

16. Podľa ústavného súdu mestský súd postupoval ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom pri stanovení tarifnej hodnoty veci (t. j. predmetu sporu) nepostupoval svojvoľne, keď ustálil predmet konania zohľadnením konkrétnych okolností prejednávanej veci. Následne sa síce stručne, no z pohľadu ústavného súdu dostatočne vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti, že obdobnú ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol uznesením sp. zn. IV. ÚS 95/2025 z 11. marca 2025, pričom vzhľadom na obdobný skutkový i právny základ oboch vecí nevidí dôvod na to, aby sa od tam uvedených záverov odchyľil. Na tom nemôže nič zmeniť ani poukaz sťažovateľa na rozhodnutie mestského súdu v inej veci, ktoré samo osebe nepredstavuje ustálenú súdnu prax konajúcich súdov. Dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až ustálená rozhodovacia prax, a nie ojedinelé rozhodnutie. Ústavný súd tak nevidí žiaden ústavnoprávne relevantný dôvod na to, aby vstupoval svojou kasačnou právomocou do napadnutého rozhodnutia či akokoľvek korigoval alebo dopĺňal jeho dôvody. V tejto súvislosti pripomína, že nie je jeho úlohou „vylepšiť“ alebo „dovysvetliť“ odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ak nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť ústavnú konformitu záverov napadnutého rozhodnutia.

17. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predmetnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu